

Het nieuwe ordewoord is 'synergie'
VVJ steunt VTM-cameraman na neonazi-incident
Dossier: redactiestatuten

BELGIE-BELGIQUE
PB
8900 IEPER I
3/8/36
afgiftekantoor Ieper

En verder:
Jan Huys, Jean-Charles Verwaest, Jörgen Oosterwaal, Karl Van den Broeck,
Frieda Joris, Guido Van Liefferinge, en vele, vele anderen

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

23 maart 2006 - nummer 90 - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel



maart
2005

INHOUD

UIT DE VVJ

Multi-inzetbaar 3

ACTUEEL

Het nieuwe codewoord is 'synergie' 4
VRT wijst Jan Huys terecht 5
VVJ steunt VTM-cameraman 5
Charter RTV-pers ter discussie 6
Sport Magazine ware lont aan kruitvat voetbalschandaal 7
Nikon-fotopersprijzen uitgereikt 1-4-20

SERVICE/GOED GELINKT

6

SCHEEF BEKEKEN

7

MENS ACHTER HET NIEUWS

Jean-Charles Verwaest schrijft en puzzelt graag 8

DOSSIER: REDACTIESTATUTEN

Over het belang van redactiestatuten 9
Het ene redactiestatuut is het andere niet 10-11
Een praktische handleiding 12

SERVICE/BOEKEN

13

IN GESPREK

Jörgen Oosterwaal en Karl Van den Broeck
over 70 jaar Humo en 35 jaar Knack 14-15-16

SERVICE/MULTIMEDIA

17

LEZERS SCHRIJVEN

Frieda Joris boos op VVJ 18
Guido Van Liefferinge boos op De Persgroep 18

DE DEADLINE VOORBIJ

Opstokplicht 19

ONDER EMBARGO

20

'La fille d'O'. Met dit beeld won Marco Mertens (freelance fotograaf voor ondermeer Humo en De Standaard) de Nikon-fotopersprijs in de categorie 'Portret'. Mertens viel (net niet in zwijm) voor de charmes van de Gentse lingerie-ontwerpster Muriel Scherre, ook wel bekend als 'la fille d'O'. (Foto Marco Mertens)



De Journalist

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be
Luc STANDAERT

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Kim DUCHATEAU
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

PUBLICITEITSREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18



Uit de VVJ

MULTI-INZETBAAR

Er is een interessante evolutie aan de gang in de Vlaamse mediawereld. De openbare omroep gaat de volgende maanden onderhandelen over een nieuwe beheersovereenkomst, liefst met méér geld voor de VRT. Het belooft een stevig debat te worden over de kerntaken van de openbare omroep en hoeveel dat mag kosten. En dat uitgerekend in een periode dat de commerciële omroepen hun inkomsten zien krimpen. Ondermeer omdat televisie minder interessant wordt voor de reclamewereld. De eerste gevolgen zijn voelbaar bij de VMMA, die personeel laat afvloeien. De printmedia lijken er minder last van te hebben. Daar blijven de adverteerders en de lezers trouw. Toch hoor je overal de roep om besparingen. Bij *De Tijd* hebben ze dat ook ondervonden en blijft het afwachten hoe de nieuwe eigenaar de krant laat evolueren. Roularta daarentegen loopt rond met grootse crossmediale plannen voor 24 uur op 24 *Z-News*. Waar de journalisten van *Knack* dan aan mogen meewerken. Ook VTM en VRT dromen van een 24 uur nieuwskanaal. Wie dat allemaal gaat maken is een andere zaak. De openbare omroep wil de redacties van radio, TV en online in de toekomst integreren. Geschreven pers of audiovisueel, van journalisten zal dus meer flexibiliteit en multi-inzetbaarheid gevraagd worden. We volgen die evoluties op de voet. Wie daarover iets te melden heeft aan de VVJ, graag!

De VVJ heeft intussen een boze reactie gestuurd na het lakse optreden van de politie bij een incident in Vremde. Een cameraman is daar afgetuigd door neonazi's, en zodanig bedreigd dat hij zelfs geen klacht durft indienen. Blijkbaar vindt de politie het niet nodig de zaak grondig te onderzoeken. Volgens de korpschef heeft de cameraman "zichzelf in een wespennest gestoken en was hij maar beter weggebleven". De politie heeft overigens zelf het goede voorbeeld gegeven. Dat vinden we ongehoord. Journalisten moeten ongehinderd hun werk kunnen doen en het is ook een taak van de politie om dat recht te beschermen. Niet om achteraf smalend te doen als een journalist klappen krijgt. De VVJ eist dat de politie duidelijkheid schept over het hele incident.

Ook nog gelezen in de krant: de Franse pers slaat mea culpa over het pedofiëlieschandaal in Outreau. Daarbij zijn 13 onschuldige mensen 5 jaar lang afgeschilderd als pedofielen tot de vrijspraak onlangs volgde. Uiteraard een gerechtelijke dwaling van formaat, daarover is iedereen het eens. Toch hebben heel wat kranten en media lekken uit het onderzoek zomaar overgenomen en de wijde wereld ingestuurd. Met alle desastreuze gevolgen vandien voor de verdachten. De hoofdredacteur van de regionale krant *La Voix du Nord* schrijft: "We nemen niet altijd voldoende voorzorgen. We herinneren er niet voldoende aan dat mensen die in verdenking zijn gesteld nog altijd het vermoeden van onschuld hebben..." Wijze woorden, die we best allemaal in grote letters boven ons bed hangen als er nog eens ergens een schandaal uitbreekt.

Marc Van de Looverbosch

Foto: Johan Van Cutsem



SYNERGIE IS MEER DAN OOIET HET ORDEWOORD

Pol Deltour

In alle mediahuizen wordt dezer dagen behalve bespaard ook duchtig aan synergieën gewerkt. Tussen krantentitels onderling, tussen omroepredacties onderling, tussen magazines en tv, om de proliferatie naar nieuwssites niet te vergeten.

Om ergens te beginnen: bij de VRT wordt in alle stilte voortgewerkt aan wat ze daar zelf het 'Nieuwsproject' noemen. De redacties van radio, televisie en online worden in elkaar geschoven, en de nieuwe, eengemaakte Nieuwsdienst krijgt een gemeenschappelijke leiding. Volgens gedelegeerd bestuurder Tony Mary zou de operatie in december 2006 voltooid moeten zijn. Vanaf dan wordt ook van alle journalisten verwacht dat ze maximaal inzetbaar zijn op de diverse platforms.

Een gelijkaardige beweging, maar dan in de krantensector, voltrekt zich momenteel bij de VUM. Daar is eind februari Peter Vandermeersch aangeduid als algemeen hoofdredacteur van *De Standaard*, *Het Nieuwsblad/De Gentenaar* en *Het Volk*. Het gaat om een nieuwe functie, die omschreven wordt als "eindverantwoordelijke voor het redactionele beleid en de commerciële positionering van de verschillende krantentitels van VUM Media". Peter Vandermeersch steekt niet onder stoelen of banken dat er tussen *De Standaard* en *Het Nieuwsblad* veel meer samenwerking mogelijk is. Rond Pasen denkt hij een eerste project hieromtrent klaar te hebben.

Wellicht de opvallendste synergie staat op stapel bij Roularta. Daar kondigde gedelegeerd bestuurder Rik De Nolf voorbijeweek aan dat Kanaal Z wordt omgebouwd tot de algemene 24-uurszender Z-News én dat ook de magazinejournalisten van de groep hieraan zullen meewerken. In dat verband worden de belangrijkste re-

dacties samengebracht in het Brussels Media Centre in Evere. "De muren vallen weg", zei Rik De Nolf, "Roularta wordt een multimediahuis." De Nolf gaf toe dat het om een zware uitdaging ging, maar voorbeelden uit het buitenland tonen volgens hem aan dat het kan.

De Roularta-plannen voeden in elk geval de geruchtenstroom over de toekomst van de VMMA, dat door tegenvallende reclameinkomsten zijn nettoresultaat met een derde zag slinken en waarin Roularta voor de helft participeert. Stapt Roularta dan toch uit VMMA (ook al blijft De Nolf halstarrig ontkennen)? En blijft De Persgroep dan aandeelhouder, om vervolgens de synergieën met haar printmedia op te voeren? De combinatie van de tiplijnen 4040 (VTM) en 4545 (*Het Laatste Nieuws*) kan als een voorbode hiervan worden gezien. Net zoals de recente binnenkomst van ex-VTM-directeur informatie Klaus Van Isacker op de redactie van *De Tijd*. Of maakt Christian Van Thillo in extremis zijn dreigement van een verkoop van zijn VMMA-aandelen waar? Een opgemerkt artikel in *De Tijd* van 16 maart maakt in elk geval gewag van stevige interesse van RTL in de overname van VMMA...

De vraag blijft hoe de eindbalans zal uitvallen. Voorzover de multimediatiseringstendens leidt tot nieuwe initiatieven (Roularta), lijkt er niets aan de hand, eerder integendeel. Maar over het algemeen lopen synergieën uit op een verdere stroomlijning en verarming van het nieuwsaanbod. Het levert extra argumenten op voor de aanvaarding van redactiestatuten, als waarborg voor redactionele autonomie.

De vernieuwingen brengen daarnaast zware uitdagingen met zich mee voor de journalisten op de werkvloer. Het minste dat de mediabazen daartegenover kunnen stellen, is een meer dan behoorlijk pakket aan bijscholing en aangepaste werkvoorwaarden.



'Mutual disagreement'. Met deze foto kaapte Didier Mossiat van het agentschap Reporters de Nikon-persprijs in de categorie 'Sport' weg. Of: een doelman mag dan nog zo groot zijn, de scheidsrechter heeft wel het laatste woord. (Foto Didier Mossiat/Reporters)

VRT WIJST JAN HUYS TERECHT

Het college van hoofdredacteuren van de VRT heeft radio-journalist Jan Huys gesanctioneerd met een terechtwijzing voor zijn kritiek op de tv-nieuwsdienst van de VRT in een vrije tribune in *De Standaard* van 24 februari. Huys vond het niet kunnen dat in het tv-journaal regelmatig publiciteit wordt gemaakt voor eigen programma's. Hij verwees ondermeer naar de Eurosong-finale die uitgebreid werd aangekondigd in het televisienieuws en de irrelevante vermelding van de fictieserie *Windkracht 10* bij een reportage over de luchthaven van Koksijde. Alle regels van journalistieke afstandelijkheid worden hierbij volgens Huys overboord gegooid.

Een terechtwijzing is de laagste van 8 sancties die in het VRT-personeelsstatuut vermeld staan. Het college van hoofdredacteuren wou Huys eerst een blaam geven, maar zwakte dit af naar een terechtwijzing na tussenkomst van de Deontologische Adviesraad, die uit journalisten bestaat. Het college verwijst in zijn beslissing naar artikel 99 van de deontologische code, dat vaagweg stelt dat personeelsleden ten allen tijde loyaal moeten zijn ten opzichte van de VRT. De Deontologische Adviesraad wou de terechtwijzing op basis van artikel 110, dat verbiedt met interne problemen of discussies naar een publiek forum te stappen. Als Jan Huys drie jaar lang geen nieuwe sancties oploopt, wordt de terechtwijzing uit zijn dossier verwijderd. (LV)

VVJ SOLIDAIR MET VTM-CAMERAMAN

De VVJ heeft haar volle steun betuigd aan de VTM-cameraman die begin maart door een groep neonazi's is afgetuigd in Vremde nabij Antwerpen. Daar vond een geheime meeting plaats van de rechtsextremistische organisatie *Blood & Honour*. De cameraman was daar na een tip op de 4040-lijn van VTM naartoe getrokken, maar eens aan het filmen werd hij door enkele neonazi's binnen in de zaal getrokken en mishandeld. Hij hield er enkele serieuze verwondingen en vier dagen werkonbekwaamheid aan over.

De journalist schuwt elke publiciteit, en dient ook geen klacht in tegen zijn belagers. Hij is dan ook uitvoerig afgedreigd met de melding dat 'als hij ruchtbaarheid zou geven aan de zaak men hem wel zou vinden'. De VVJ dringt er bij justitie niettemin op aan dat ze prioritair werk maakt van het opsporen en vervolgen van de daders.

De VVJ stoort zich overigens extra aan de uitlatingen van de plaatselijke politiechef Bob Deboel, die zei dat de journalist 'maar uit de buurt van de neonazi's had moeten blijven'. Volgens de raad van bestuur van de journalistenvereniging is dat "een regelrechte miskening van de informatietaak van een journalist, verantwoordelijkheid die zich zo mogelijk nog scherper stelt bij evenementen zoals dat in Vremde." De VVJ eist ook naar het falende politieoptreden een snel en diepgaand onderzoek. (PD)

exclusief aanbod voor journalisten GRATIS jaarabonnement op MO*



MO* bundelt betrouwbare informatie over de globaliserende wereld:

Feiten en realiteiten
Fundamentele toegankelijke analyses
Menselijke verhalen met warmte en respect
Debatten met nadruk op argument
Exclusieve fotoreportages
Elke maand*

MO* Uw maandelijkse portie mondiale realiteitszin.
www.mo.be

Bent u journalist en lid van VVJ, stuur dan vóór 31 mei uw naam en adres naar Promotie MO*, Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel of mail jan.buelinckx@mo.be. U ontvangt dan MO* een jaar lang helemaal gratis. Meer info: bel 02 536 19 77.

* In januari en augustus verschijnt MO* niet: er zijn 10 edities per jaar.
Als Knack-abonnee ontvangt u MO* automatisch bij uw pakket. Actie geldig tot 31 mei 2006.

ONENIGHEID OVER CHARTER RTV-PERS

Pol Deltour

Het charter van de Vereniging van Radio- en Televisiejournalisten (RTV-pers) en de Vlaamse omroepen over wie voorrang krijgt bij de persevenementen van de omroepen, heeft voor beroering gezorgd. Het charter (zie de vorige DJ) wil komaf maken met de talloze niet-professionele internetauteurs die zichzelf opdringen als 'journalist' en op die manier het werk van de beroepsjournalisten ernstig bemoeilijken. Alleen beroepsjournalisten zelf of webmasters die door een beroepsjournalist worden 'gedekt', komen nog op de invitatielijsten van VRT, VTM etcetera.

Enkele websites die de media volgen trokken stevig van leer tegen het charter. Ook de VJV (Vlaamse Journalisten Vereniging), niet te verwarren met onze VVJ (Vlaamse Vereniging van Journalisten), uitte kritiek. De VJV neemt het op voor niet-professionele journalisten en journalisten in bijberoep. Volgens de critici zou het charter een 'inbreuk op de persvrijheid' zijn.

Tijdens een ontmoeting op het kabinet van Mediaminister Geert Bourgeois (N-VA) hebben de RTV-pers en de VVJ samen met woordvoerders van de omroepen het charter

verdedigd. Zij wezen erop dat met de wildgroei van websites die de media volgen enige ordening onvermijdelijk geworden is. "Net zomin als op de perstribunes van parlement, voetbalstadion of theater, zijn de plaatsen bij de persvoorstellingen van de omroepen onbeperkt", aldus Jaak Vandyck, voorzitter van de RTV-pers. "En een regeling waarbij vertrokken wordt van de erkenning als beroepsjournalist heeft met een inbreuk op de persvrijheid niets te maken."

Ben Weyts, kabinetschef van minister Bourgeois, vroeg de VVJ niettemin tegen eind april het charter wat bij te vijlen, naar het model van wat op dit ogenblik al voor de sportjournalistiek bestaat. De persdiensten, VVJ en RTV-pers waren het er alvast over eens de persevenementen van de omroepen voor te behouden aan de erkende beroepsjournalisten van de algemene en gespecialiseerde informatie-media en de persmedewerkers die door de respectievelijke beroepsunies (VVJ en VJPP) zijn aanvaard. Dat systeem biedt ook voor de professionele uitbaters van mediawebsites een oplossing.

g o e d g e l i n k t

Vereniging van Onderzoeksjournalisten

De VVOJ wil onderzoeksjournalistiek in het Nederlandse taalgebied bevorderen. Jaarlijks organiseert de VVOJ daarom een conferentie onderzoeksjournalistiek die dit jaar in de Hogeschool Mechelen plaats vindt. Wie naar de vierde conferentie wil gaan, houdt vrijdag 17 november en zaterdag 18 november vrij in de agenda. De invulling van sprekers, trainingen, workshops en sociale activiteiten kun je binnenkort op de site raadplegen. Je blijft ook op de hoogte van de VVOJ-prijs voor onderzoeksjournalistiek die jaarlijks wordt uitgereikt. Je kunt zelf een productie voorleggen tot 15 april.

* <http://www.vvoj.be/>

* http://www.vvoj.be/conferentie_2006/

Poynter

The Poynter Institute heeft de ambitie om journalisten te 'verbeteren'. Naast een hele rij opleidingen en seminars biedt de website ook advies over berichtgeving. Poynter reikt bijvoorbeeld tien vragen aan die de media zich kunnen stellen om te beslissen of gruwelijk fotomateriaal uit Abu Ghraib wel of niet gepubliceerd moet worden. Dergelijke artikelen zijn onderverdeeld in categorieën, gaande van diversiteit, online en fotojournalistiek tot redactie en design. Dagelijks pikt Poynter ook de voorpagina van een willekeurige krant op om te bespreken.

* <http://www.poynter.org/>

Nog meer nieuws

Bij democratische nieuwssites als *Digg.com* wordt de nieuwsselectie niet via algoritmes bepaald, maar zijn het de lezers die interessante nieuwsberichten aanstippen. De artikelen die de meeste relevantie hebben, verschijnen op de homepage. Bij Digg ligt de klemtoon vooral op technologische berichtgeving, op reddit.com vind je ook meer algemeen nieuws terug.

* <http://www.digg.com>

* <http://www.reddit.com>

Wiki

Wikipedia, de vrije encyclopedie op het internet, besteedt ook aandacht aan journalisten. Op de pagina over journalisten vind je een korte uitleg over de erkenning en de opleidingen die je in ons land kunt volgen. De site gidt je ook naar een overzicht van Belgische journalisten. Je vindt er ondermeer Bavo Claes, Luc Van der Kelen en Siegfried Bracke. Helaas is dit overzicht onvolledig en niet altijd even correct. Tot begin februari stond er dat Bracke "zijn nichtje en politica Freya Van Den Bossche lanceerde". Een correctie volgde door een van de lezers: "Dat verhaal dat Bracke de oom zou zijn van Freya Van den Bossche is echt pure onzin." Op de wiki van Journalinks kun je dan weer bloggende Vlaamse journalisten spotten.

* <http://nl.wikipedia.org/wiki/Journalist>

* http://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Belgisch_journalist

* <http://www.journalinks.be/gespot/wiki/#j-blogs>

Google Nieuws

Google News spot sinds eind januari Nederlandstalige nieuwssites. De rangschikking en selectie van het nieuws gebeurt volledig automatisch via algoritmes. De Belgische Vereniging van Dagbladuitgevers heeft al een financiële compensatie geëist van Google omdat het geen auteursrechten betaalt voor de digitale reproductie van artikelen en foto's. Dat leidde tot een storm van reacties op onze site www.journalist.be. In Nederland hebben de dagbladuitgevers Google Benelux uitgenodigd om te praten over zakelijke afspraken.

* <http://news.google.com/>

* <http://www.journalist.be/googlenieuws>

Suggesties voor deze rubriek zijn altijd welkom bij
Bart Vanacker op goedgelinkt@journalist.be.
U vindt alle links uit deze rubriek terug via
<http://del.icio.us/vvj>.

SPORT MAGAZINE VOORSPELDE VOETBAL-SCHANDAAL AKELIG CORRECT

Pol Deltour

Wie vandaag de editie van *Sport Magazine/Voetbal* van 6 juli vorig jaar vastneemt, kan zijn ogen moeilijk geloven. Zeven maanden voor de fameuze *Panorama*-uitzending over het voetbalschandaal op Canvas/VRT, en acht maanden voor de eerste gerechtelijke démarches, staat daar in geuren en kleuren al vanalles te lezen over dubieuze voetbalwedstrijden, gemanipuleerde wedstrijden en de figuren Pietro Allatta en Zhe Yun Ye.

De onderzoeksreportage gaat onder de kop 'De vreemde avonturen van Zhe Yun Ye', heet 'exclusief' te zijn, omvat acht pagina's en laat een rist betrokkenen en waarnemers aan het woord. Getekend: Jan Hauspie en Christian Vandenabeele, beide vast verbonden aan *Sport Magazine*. Christian, die intussen eindredacteur van het blad geworden is, is overigens niet te verwarren met de Chris Van Den Abeele van de VRT-televisie nieuwswaard, die in februari de *Panorama*-uitzending 'De tackle van de maffia' op het scherm bracht.

Jan Hauspie en Christian Vandenabeele werkten zowat 3 à 4 maanden aan hun reportage vooraleer ze op 6 juli 2005 te publiceren. "De eerste serieuze echo's over wantoestanden

vingen we op in maart 2005", aldus Jan Hauspie. "Daar zijn dan een hele reeks informele contacten op gevolgd."

Hauspie erkent overigens dat het dossier pas met de *Panorama*-uitzending op de VRT publieke weerklank gekregen heeft. "En nu zorgen vooral gerechtsjournalisten voor nieuws, door hun contacten met de gerechtelijke wereld." Intussen is Jan Hauspie zelf bij *Sport Magazine* voltijds vrijgesteld om de zaak op te volgen.

Het blijft enigszins opmerkelijk dat uitgerekend een voetbalmagazine dit schandaal uitbracht, waardoor het in zekere zin de tak afzaagt waarop het zelf zit. Toch ontwaren beide sportjournalisten in de voetbalwereld weinig of geen negatieve reacties op wat ze doen. Jan Hauspie: "Afgezien van de bobo's van de Belgische Voetbalbond dan, die in dit dossier blijven schitteren door hun inertie. Maar los daarvan krijgen we eigenlijk alleen maar bemoedigende reacties."

Nog een erkenning volgt mogelijk op 27 april, wanneer de Dexia-persprijzen worden uitgereikt. De reportage van Hauspie en Vandenabeele dingt mee naar de hoofdprijs in de categorie 'Geschreven pers'.

s c h e e f b e k e k e n

"Klagen over de media is zoiets als klagen over het weer. Je verandert er niets aan."

Auteur Tim Parks in De Morgen van 1 maart 2006

"Politici worden elke dag wakker met de vrees wat ze nu weer over zichzelf gaan horen of lezen. Ze leven echt constant met die vrees. Ik ken politici die 's ochtends aan hun woordvoerder vragen welke artikels ze niet moeten lezen omdat hun dat zo zwaar valt."

Alain Gerlache, voormalig regeringswoordvoerder en nu topman van de RTBf, in De Standaard van 25 februari 2006

"*Panorama* moet een stout programma zijn. Je hoeft karakterieel geen stouterik te zijn om dat professioneel, als journalist, wel te zijn. Toen ik nog zelf actief reportages maakte, voelde ik mij als journalist iemand anders dan de man die ik in werkelijkheid ben. Van nature weeg ik de zaken nogal zorgvuldig af, maar als journalist heb ik een extra drive. Die is ... anders."

William Van Laeken (VRT-Panorama) in De Morgen van zaterdag 4 maart 2006

"Ik erger me soms aan het gebrek aan slagkracht van de Wetstraat-pers. Toen Guy Verhofstadt een paar jaar geleden voor het eerst positieve misdaadstatistiek voorlas voor de camera, zei niemand dat hij stond te liegen. De pers liet zich toen nog inpakken door het enthousiasme bij de start van paars."

Rik Van Cauwelaert (Knack) in Gazet Van Antwerpen van 18 februari 2006

"Of ik graag een amusementsprogramma zou presenteren? Misschien zou ik wel ja zeggen, als het iets is met een ernstige inslag, zoals *De Grootste Belg*. Maar zou de kijker dat wel willen? Ik weet niet of ik wel zo'n geweldige tv-bakkes heb."

Tim Pauwels (Morgen Beter - VRT-tv) in Het Nieuwsblad van 24 februari 2006

"Eerst hadden we het rijk voor ons alleen. (...) Daarna verscheen, met de komst van VTM, *Dag Allemaal*. Dat was even lollig. Die schoten de hele tijd zo venijnig mogelijk op ons, maar ik heb me daar nooit wat van aangetrokken. Ik bekeek dat amper. Voor hun publiek is dat blad prima, maar ik ben blij dat ik het nooit heb moeten maken."

Guy Mortier (Humo) in De Standaard van 25 februari 2006

"Een *Dag Allemaal*-verhaal is een verhaal over het leven dat de mensen raakt. Dat kan het wel zijn, dat kan het wee zijn, dat kan in feite alle richtingen uit. De essentie van elk verhaal moet zijn dat het je raakt. En dat doe je inderdaad met het privé-leven van bekende mensen. Als er een journalist van *Dag Allemaal* aan de lijn hangt, dan weet de BV in kwestie dat het niet alleen over zijn nieuwste theatertournee zal gaan."

Ilse Beyers (Dag Allemaal) in De Tijd van 18 februari 2006

"Zoveel media proberen vandaag *Dag Allemaal* te zijn, zich te profileren met items die eigenlijk van de populaire media zijn. Ik zie zelfs Eurosong op de voorpagina van de zogeheten kwaliteitskranten. Ik denk dat dat erg gevaarlijk is voor die media. En het vreemde is: de kranten en tijdschriften die dat doen, zakken allemaal, en wij blijven stijgen. Je moet niet proberen met iets uit te pakken waarin een ander duizend keer sterker is en dat tegen de rest van je inhoud inbeukt."

Ilse Beyers (Dag Allemaal) in De Tijd van 18 februari 2006

Mens achter het nieuws

JEAN-CHARLES VERWAEST HIELP NOG DE MUUR SLOPEN

Jan Backx

Jean-Charles Verwaest, regio-coördinator bij Het Nieuwsblad en dit jaar 40, straalt evenwicht uit. Als rijzige Kempenzoon met oerdegelijke burgerlijke roots, huist hij nu met vrouw Caroline en drie kinderen aan de meest gefotografeerde straat van Antwerpen-Zurenborg. In de hal prijkt een bronzen buste, van overgrootvader Charles, ooit de grondlegger van een Turnhouts houtbedrijf. Maar onder hetzelfde dak wordt nog iets anders gekoesterd: een stukje van de Berlijnse Muur. In zijn studententijd stak Jean-Charles persoonlijk een handje toe bij de sloop.



'Ervaren journalisten zijn een enorm potentieel' (Foto Nick Hammes)

"Mijn eerste journalistieke prestatie was een opstel. We waren in de grote vakantie een maand aan zee geweest en ik had er de verdrinking van een jongetje meegemaakt. Helikopter, redders, volkstoeloop... fatale afloop. In september moesten we het klassieke vakantie-opstel schrijven. Ik zette als ventje van 13 mijn indrukken nogal pakkend op papier. De achterdochtige leraar riep me naar voor: "Verwaest, dat heb jij niet zélf geschreven! Een mooier compliment kan je toch niet krijgen?"

Toen ging hij rechten studeren. Lokte de advocatuur? "Allerminst. Recht pleiten wat krom is... ik zou met morele bezwaren hebben geworsteld. Ik zag het als een algemeen vormende studierichting. In Leuven beleefde ik een gouden periode. Er was nog echt studentenleven. Ik maakte vrienden voor het leven, zat nog ouderwets *op kot*. Nu wordt er veel meer *gecocooned* in warme flatjes, met internet en microgolf. En er was maatschappelijk engagement. Zo zagen we in een café op tv plots hoe de Berlijnse

Muur werd neergehaald. Enthousiast huurden we een autobus en gingen met een man of veertig helpen geschiedenis schrijven." De opgedoekte *Vopo's* waren hun muur kwijt maar de oud-scouts-leider bracht aansluitend zijn legerdienst wel door als reserveofficier bij de militaire politie. Toen kwam zijn eerste echte job. Verwaest: "Een *nine to five job* bij een Turnhouts speelkaartenbedrijf. Tot ik een advertentie zag: *Het Nieuwsblad* zocht journalisten. Met zowat 300 anderen deed ik examen in Groot-Bijgaarden en uiteindelijk mocht ik het Antwerps gerechtelijk nieuws gaan verslaan. Als waarnemer aan de kantlijn van het juridisch gebeuren staan fascineerde me. Ik kwam weliswaar heel weinig échte onschuldigen tegen maar leerde toch dat er naast wit-zwart ook veel grijs bestaat."

Zijn stokpaardje werd de witteboordencriminaliteit. "Tja, volgens mij bestaàt de perfecte misdaad. Bewijs: we horen er niets van (*grinnikt*). Aan de andere kant is het zonneklaar dat goed georganiseerde criminelen na een kosten-baten-analyse België uitkiezen. Zoveel buitmaken, in het slechtste geval zoveel jaartjes brommen, conclusie: dàt is mooi verdiend! BTW-carroussels en de grote Antwerpse diamantroof van 2003 zijn er voorbeelden van." Over die diamantroof, die dik honderd miljoen euro opbracht, schreef Jean-Charles een boek dat net nu verschijnt. Dat brengt ons bij de auteur Verwaest. Die ooit ook een bijzonder handige *Justitiegids* samenstelde en verder nog een bourgondische publicatie op zijn naam heeft staan over *Het goede leven*. "Inderdaad, ik schrijf graag en wat levensgenieten betreft denk ik dat zowat alle Belgen *ervaringsdeskundigen* zijn. Champagne, oesters, dure sigaren, mooie auto's, we consumeren ze wat gretig." Terug naar de journalist, die nu stevig pendelt tussen Antwerpen en Groot-Bijgaarden. "Sinds juni 2005 ben ik regio-coördinator voor het gebied Antwerpen-Kempen-Waasland. Het is een pure deskjob maar het leuke is dat ik nu meer kan meedenken en sturen aan de krant. Ik blijf genieten van de constante dat nieuws nooit vervelend is en in hoge mate verslavend werkt."

Hoe ziet hij de kranten evolueren? "Veel nieuws is gratis geworden. Kijk naar internet, de trein- en bakkerskrant, de magazines die je uit verdeelkasten kunt plukken. De krant herdenken is een aartsmoeilijke opdracht. Je moet je afvragen wat we aan meerwaarde kunnen bieden. Ervaren journalisten zijn daarin een enorm potentieel. Een koekjesfabriek kan ongestraft personeelwissels doorvoeren, een redactie niet."

Ambities op persoonlijk vlak? "Een stabiel gezinsleven, een warm nest voor de kinderen maken. Ik spiegel me aan mijn twee grootvaders. Dat waren *chique typen*. Voorts af en toe een boek schrijven, gezond blijven. En, als hobby, mijn hoofd breken over alweer een nieuw, zelf uit te vinden gezelschapsspel..."

OVER HET BELANG VAN REDACTIESTATUTEN

Is het u nog nooit opgevallen dat er soms wat schort aan de sportverslaggeving op onze televisiezenders? Haalt een wedstrijd de ene keer royaal het nieuws, dan blijkt een perfect gelijkwaardige match op een ander moment nauwelijks enige aandacht waard.

*Pol Deltour
Marc Van de Looverbosch*

De reden is dat de tv-omroepen een sportevenement vaak maar echt belangrijk vinden wanneer ze dat ook zelf rechtstreeks uitzenden. Je ziet van hier dat het nieuws een voorbeschouwing gaat leveren over een wedstrijd van de Rode Duivels die even later op een concurrerende omroep te zien is.

Het is een al bij al onschuldig voorbeeld van hoe het nieuws soms onderhevig is aan impulsen die minder met intrinsieke nieuwswaarde te maken hebben dan wel mercantiel zijn van aard. Er zijn spijtig genoeg ook andere hypothesen denkbaar. Wat als de eigenaar of de manager van een mediabedrijf zijn journalisten gaat opleggen (of suggereren...) positief te berichten over deze of gene onderneming? Of over politicus X of politieke partij Y, met wie de mediabaas opperbste relaties heeft? Wat als de commerciële dienst van het mediabedrijf de redactie verbiedt (of afraadt...) kritisch te berichten over een sponsor of adverteerder?

Is het dan echt zo erg met die verknechting van de redacties, is natuurlijk de vraag. Er zijn in elk geval indicaties, zoals magazinemaker Guido Van Lieffering onlangs nog illustreerde in een veelbesproken boek. Toch valt het al bij al nog goed mee. Dat komt omdat journalisten zich in de regel niet onder druk laten zetten – ook niet door hun eigen uitgever of omroepbaas. Ook de huidige hoofdredacties zetten zich over het algemeen schrap, wanneer buitenstaanders (en daar vallen dus ook de eigen managers onder) zich met de inhoud van het nieuws gaan bemoeien. Overigens willen we zeker niet gezegd hebben dat de uitgevers van kranten en magazines en de bazen van tv- en radio-omroepen elke dag opnieuw aan de telefoon hangen bij hun (hoofd)redacteuren om dingen van hen gedaan te krijgen.

En toch. Toch moet iedereen toegeven dat het spanningsveld tegenwoordig groter is dan vroeger. Wie niet ziet dat het mediaklimaat in de voorbije pakweg 15 jaar exponentieel commerciële is geworden, heeft wellicht een verre ruimtereis gemaakt. Dat verhoogde ontgensprekelijk ook de bedrijfseconomische druk op de redacties. Een uitloper is trouwens de voortschrijdende concentratie in de mediasector – zowel nationaal als internationaal. Het gevolg is dat nieuwsmidia almaar meer opgaan in grote, machtige conglomeraten, en zich meer en meer bedreigd zien in hun autonomie en identiteit.

Autonomie

Er is een remedie die alle journalistenbonden sinds jaar en dag naar voren schuiven: het redactiestatuut. Het gaat om een document waarin, voor elk nieuwsmedium afzonderlijk, formeel de verhoudingen worden bepaald tussen directie, hoofdredactie en redactie. Essentieel is dat een redactieraad wordt gecreëerd die betrokken wordt in de besluitvorming binnen het bedrijf. Zo zal een redactiestatuut-light bepalen dat de redactieraad geraadpleegd wordt over het ontslag en de aanwerving van de hoofdredacteur. Maar er zijn ook uitgebreidere versies denkbaar, en dan wordt de redactieraad bijvoorbeeld ook betrokken bij evaluatie, sanctionering of ontslag van 'gewone' journalisten. Een andere klassiek aandachtspunt is dat directie, hoofdredactie en redactieraad voluit overleg plegen over (wijzigingen van) de redactionele koers of bedrijfsstrategie. De finaliteit is hoe dan ook: hoe worden de autonomie en integriteit van de redactie maximaal gevrijwaard? Redactiestatuten bevinden zich aldus op een lijn met behoorlijke toegangsfaciliteiten voor journalisten, het bronnengeheim en de Raad voor de Journalistiek. Ook daarvan is de bedoeling journalisten toe te laten hun job te doen, en dat is correct en kritisch informeren.

De Vlaamse mediabazen zeggen dat ze die redactiestatuten niet nodig hebben om de onafhankelijkheid van hun redacties te respecteren. Praat voor de vaak, verwijten ze de journalistenbonden. Maar is het dan zo moeilijk om een en ander ook eens te formaliseren? Je weet maar nooit dat er straks andere mediabonzen de plak komen zwaaien die het veel minder op de onafhankelijkheid van hun journalisten begrepen hebben.

Niet dat redactiestatuten een wonderoplossing zijn. Het is vooral belangrijk dat ze ook worden toegepast. Een essentiële rol bij dat alles speelt uiteindelijk de Vlaamse overheid. Die kan alle mediabedrijven verplichten om niet enkel een redactiestatuut te hebben maar dat bovendien ook loyaal na te leven. Dat kan met name gebeuren in de wetgeving op uitzendvergunningen en perssteun. Of anders gezegd: wie wil meeëten uit de ruiven van het rijke Vlaamse medialeven, mag daar best ook iets van maatschappelijk engagement tegenover zetten.

HET ENE REDACTIESTATUUT IS HET ANDERE NIET

Luc Vanheerentals

TIM PAUWELS (VRT): 'REDACTIESTATUUT GOEDE ZAAK'

Het redactiestatuut van de VRT geeft de redactie een zeer grote autonomie ten aanzien van de directie. Het verleent journalisten ook het recht om opdrachten te weigeren als ze vinden dat dit deontologisch niet kan. De Deontologische Adviesraad VRT, bestaande uit 5 verkozen journalisten (en nog eens zoveel plaatsvervangers) afkomstig uit de verschillende nieuwsdiensten, waakt over de toepassing van het redactiestatuut. Dit orgaan moet in een aantal gevallen ook verplicht geraadpleegd worden voor een advies, zoals bijvoorbeeld bij een klacht tegen een journalist.

"We proberen problemen altijd zoveel mogelijk informeel op te lossen en de leden van de raad zijn voor iedereen vlot bereikbaar", zegt Tim Pauwels, die voorzitter is van de Deontologische Adviesraad. "Met de adviezen die we formuleren wordt in de praktijk rekening gehouden, al zou ik nog wat meer ernstig willen genomen worden door de hogere instanties. Het zou natuurlijk ook beter zijn dat men het advies verplicht zou moeten opvolgen, maar ik besef dat de VRT zich op papier alleszins al vrij ver geëngageerd heeft. Hoe dan ook gaan we als openbare omroep verder dan alle anderen, en kunnen we dan ook toonaangevend zijn. Het bestaan van het statuut op zich is trouwens ook al heel belangrijk, omdat iedereen hierdoor zeer duidelijk beseft dat de redactie een zekere autonomie heeft."



(Foto Pieter-Jan Vanstockraeten / Photo News)

'Als openbare omroep kunnen we toonaangevend zijn.'

KARIN DE RUYTER (DE STANDAARD): 'VZW REDACTIE WAAKT'



(Foto Raphaël Demaret / Photo News)

Geen redactiestatuut bij *De Standaard*, wel is er de VZW Redactie. Deze werd na het faillissement van de krant in 1976 opgericht om te waken over de redactionele lijn en is inmiddels geëvolueerd tot een gesprekspartner met directie en hoofdredactie over uiteenlopende problemen.

"De VZW groepeert alle journalisten en wordt geleid door een raad van bestuur met journalisten én hoofdredacteuren", legt Karin De Ruyter, die de VZW voorzigt, uit. "We praten op informele wijze met de directie en hoofdredactie over bijvoorbeeld deontologische vragen bij journalisten. Bij herstructureringen zien we erop toe dat de behoorlijke werking van de redactie niet in het gedrang komt. Enkele jaren terug hebben we verkregen dat men ons advies moet vragen bij de aanstelling van een hoofdredacteur – wat in de praktijk ook gebeurt."

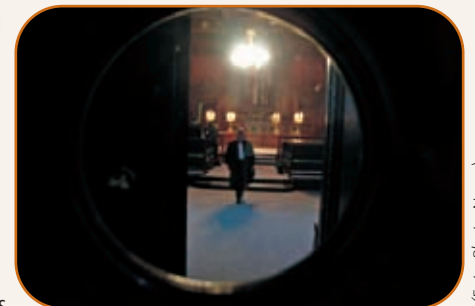
De VZW heeft geen echte macht maar in de praktijk wordt er volgens De Ruyter "wel naar geluisterd". Alles verloopt vrij informeel en discreet. Standpunten worden soms wel intern maar niet naar buiten gecommuniceerd. Met uitzondering van de aanstelling van de hoofdredacteur is er echter geen enkele andere beslissing die de directie aan de VZW ter advies moet voorleggen. "Een redactiestatuut waarin een aantal zaken meer formeel zou worden geregeld is een idee dat zeker leeft op de redactie en ik zou er wel werk van willen maken", aldus nog Karin De Ruyter.

De Standaard (op de foto algemeen VUM-hoofdredacteur Peter Vandermeersch) beschikt niet over een uitgebouwd redactiestatuut, net zomin als *Het Nieuwsblad*.

JOHAN PERSYN (EX-WTV): 'REDACTIESTATUUT MAG GEEN DODE LETTER ZIJN'

Johan Persyn introduceerde als hoofdredacteur van de West-Vlaamse regionale omroep WTV al van bij de oprichting in 1992 een redactiestatuut. Acht jaar nadien moest hij tot zijn eigen na-deel vaststellen dat de tekst dode letter was. Johan Persyn: "Het redactiestatuut werd zelfs in de contracten opgenomen. Het stipuleerde ondermeer dat schorsing of ontslag van de hoofdredacteur enkel kon na een schriftelijk advies van de redactieraad. Toen de directie mij in 2000 aan de deur zette heeft men pas na de beslissing de raad bijeengeroepen om hen hierover te informeren. Het Hof van Cassatie heeft recent beaamd dat de directie fouten begaan heeft in de procedure, maar legde toch geen sanctie op omdat het correct volgen van de procedure de uitkomst toch niet zou veranderd hebben..."

Persyn vindt een redactiestatuut op zich zinvol, maar de huidige regeling is waardeloos wegens niet afdwingbaar. Hij pleit er daarom voor dat in de tekst van het redactiestatuut meteen ook de sancties worden vermeld voor het met de voeten treden van de regels. Veel andere ervaringen met het statuut heeft hij niet vermits zijn ontslag de enige keer was dat het in al die jaren aan bod gekomen is bij WTV. "Omdat men wou gaan herstructureren had ik kort voor mijn ontslag het redactiestatuut nagevlooid met de Gentse hoogleraar Dirk Voorhoof, om te weten welke stem wij in dat debat hadden. Na mijn ontslag heeft niemand bij WTV het meer aangedurfd om het nog te berde te brengen."



(Foto Photo News)

Het Hof van Cassatie fietste bijzonder licht over het redactiestatuut van WTV heen.

LUC DE SMET (VTM): 'HET LEEFT NIET ONDER DE JOURNALISTEN'

"Tien jaar geleden heeft een deel van de journalisten op de VTM-redactie gevraagd naar een redactiestatuut, omdat het volgens hen in bepaalde situaties toch wel handig zou zijn. Er was hiervoor echter geen enthousiasme bij de hoofdredactieploeg. Vandaag is het geen thema dat leeft op de redactie. Men ziet immers niet direct in wat een redactiestatuut kan bijdragen in crisissituaties." Dat zegt Luc De Smet, vertegenwoordiger van de commerciële omroepjournalisten in de raad van bestuur van de VVJ. Inspraak van journalisten is er wel tijdens de redactievergadering die eens om de zoveel weken wordt gehouden. Luc De Smet: "Die worden afhankelijk van de situatie de ene keer al wat meer dan de andere gebruikt om zaken op te werpen. Soms wordt er heel weinig gezegd, maar soms gaat het er erg pittig aan toe."



(Foto Johan Van Culsem)

'Journalisten hebben inspraak tijdens redactievergaderingen.'

LUC VAN DER KELEN (HET LAATSTE NIEUWS): 'GERED DOOR DE STICHTING'



(Foto Maltrise)

Het Laatste Nieuws heeft geen redactiestatuut. Editorialist Luc Van der Kelen is er nog niet uit "of zulks veel zou veranderen". Bij *Het Laatste Nieuws*, dat sowieso geen syndicalistische traditie heeft, leeft het thema enkel bij een zeer kleine minderheid. "Formele structuren of procedures om mee te gaan klagen zijn bij ons niet nodig, want wij zijn een redactie van vrije mensen die op relatief ongedwongen wijze met de hoofdredactie omgaan. Als er problemen zijn kunnen die stevast onmiddellijk besproken worden. De hoofdredactie schermt de redactie ook volledig van de directie af", aldus Van der Kelen.

Daarnaast is er nog de Stichting Het Laatste Nieuws die waakt over de ideologische lijn van de krant en waarin de journalisten vertegenwoordigd zijn door de hoofdredacteur en een redactieafgevaardigde. "Haar interventies werken in twee richtingen. Wie als journalist buiten de krijtlijnen van de krant zou gaan schrijven en bijvoorbeeld extremistische standpunten inneemt, wordt op het matje geroepen. Maar de Stichting neutraliseert ook opmerkingen vanuit de politieke wereld en elders. Enkele jaren geleden heb ik persoonlijk ondervonden welke bescherming dit kan bieden naar aanleiding van kritiek van de liberale en andere partijen op mijn standpunten", aldus nog Luc Van der Kelen.

'Wij zijn een redactie van vrije mensen.'

DE TIJD: UITSTEKEND REDACTIESTATUUT, HET NU NOG NALEVEN

Sinds eind vorig jaar bestaat er bij *De Tijd* een redactiestatuut. Het was het resultaat van jaren onderhandelen tussen de in 2000 opgerichte zevenkoppige redactieraad en de directie. De raad werd het afgelopen jaar enkele keren geraadpleegd over de overnamegesprekken en kon ook zijn mening kwijt over de recente herstructurering. Toen een tijdje terug hoofdredacteur Marc Van Cauteren ontslagen werd en Fred Delaplace hem opvolgde, liep het evenwel fout. Ondanks het feit dat artikel 7.1 van het redactiestatuut de redactieraad het recht geeft om over dergelijk ontslag een voorafgaand advies uit te brengen, gebeurde dit niet. Het advies, waarin de raad het ontslag overigens sterk betreurde, kon pas na de feiten worden overgemaakt.

Op initiatief van de VVJ vroeg minister van Media Geert Bourgeois (N-VA) aan De Persgroep meer uitleg over de kwestie. Daar wordt gezegd dat het ontslag van Van Cauteren geen echt ontslag was maar een 'vertrek met wederzijdse toestemming'. Bovendien zou de aanstelling van Fred Delaplace toen nog geen definitieve beslissing zijn geweest, slechts een overgangmaatregel. Nogal formalistische argumenten dus, die niet onmiddellijk overtuigen. En op de koop toe is nu ook Klaus Van Isacker als een soort co-hoofdredacteur de redactie binnengewandeld zonder dat de redactieraad daar een serieuze uitleg over kreeg.

Het redactiestatuut wordt op de redactie van *De Tijd* hoe dan ook niet ervaren als het wondermiddel dat alle problemen oplost. Vermoed wordt dat er een indirecte bescherming van uitgaat, omdat er van hogerhand wellicht toch een stuk omzichtiger met de redactionele autonomie zal omgesprongen worden. Ook positief is dat er in een aantal dossiers thans vroeger informatie doorgespeeld wordt.

Overigens is er bij *De Tijd* nog een Stichting die een bemiddelende rol speelt bij klachten. Dit orgaan werd enkele jaren geleden naar aanleiding van de nakende overname opgericht door de hoofdaandeelhouders. Hun doel: de principes veilig stellen op basis waarvan de krant in 1968 werd opgericht, zoals de Vlaamse economische ontvoogding en het vrij maar sociaal gecorrigeerd ondernemerschap. De Stichting bestaat uit mensen die aangeduid werden door het VOKA, het vroegere VEV.

(PD/LV)



(Foto Philip Reynaers / Photo News)

De Tijd beschikt over een uitstekend redactiestatuut, maar de naleving door De Persgroep laat te wensen over.

HOE BEGIN JE AAN EEN REDACTIESTATUUT EN ANDERE VRAGEN

Pol Deltour

Over redactiestatuten bestaat nog altijd heel wat onduidelijkheid, soms ook in de vorm van hardnekkige misverstanden. Daarom volgende beknopte handleiding.

Wat was ook weer de zin van een redactiestatuut ?

Samengevat: een redactiestatuut geeft journalisten een gewaarborgd minimum aan inspraak in het reilen en zeilen van de redactie. De inbreng kan betrekking hebben op de politiek-ideologische lijn van de krant, de wisseling van de hoofdredactie, een deontologische kwestie die de redactie verdeelt. Een redactiestatuut installeert een overlegstructuur tussen een verkozen redactieraad, de hoofdredactie en de directie.

Wat prozaïscher uitgedrukt maakt een redactiestatuut het verschil uit tussen een nieuwsdienst en een koekjesfabriek. Op een nieuwsdienst worden elke dag opnieuw zeer inhoudelijke keuzes gemaakt met vaak verregaande gevolgen. De sterk toegenomen commercialisering en concentratievorming maken redactiestatuten trouwens met de dag zinvoller.

Hoe begin je eraan ?

Om te beginnen moeten alle journalisten goed doordrongen raken van het nut en de noodzaak van een redactiestatuut. In tegenstelling tot een CAO raakt het misschien niet rechtstreeks hun materiële belangen, maar hun autonomie en journalistieke integriteit hebben er wel degelijk alles mee te winnen. Een redactiestatuut kan overigens ook waarborgen voorzien bijvoorbeeld ingeval van ontslag van een journalist voor een vermeende 'deontologische fout'. Een verplichte afkoelingsperiode en overlegronde kunnen dan wonderen doen.

Hoe overtuig je de bazen ?

Even belangrijk is het de hoofdredactie en de directie te overtuigen een redactiestatuut af te sluiten. Traditioneel heerst daar een flinke weerstand tegen redactiestatuten. Ze argumenteren dan dat ze nooit ofte nimmer ongeoorloofde druk op hun redactie(s) uitoefenen, of dat in hun 'familiebedrijf' conflicten altijd op een informele, minnelijke wijze geregeld worden. Tegenargument: dan kan het toch zo moeilijk niet zijn om die perfecte wereld snel eens in een principesdocument te gieten – al was het maar om ongelukken in de toekomst te vermijden.

Wat als de bazen echt niet willen ?

Verscheidene uitgevers en spijtig genoeg ook hoofdredacteurs bewegen hemel en aarde om toch maar geen redactiestatuten te moeten ondertekenen. De échte reden is natuurlijk dat ze dan een stukje van hun patronale vrijheid zouden moeten delen met de redactie. Objectief gezien is dat natuurlijk ook zo, alleen blijft hem net hier het verschil zitten tussen de baas van een koekjesfabriek en die van een nieuwsmidium.

Overigens: zo'n redactieraad zal het functioneren van hoofdredactie en directie nu ook weer niet zo erg bemoeilijken als wordt gezegd. Als een uitgever pertinente argumenten heeft voor het ontslag van een hoofdredacteur, dan zal hij daar zonder de minste problemen ook de redactieraad kunnen van overtuigen.

Meer: met het akkoord van de redactieraad wordt die beslissing dan extra gelegitimeerd.

En wat als zelfs dat hen niet overtuigt ?

De VVJ dringt er bij de (Vlaamse) overheid al enige tijd op aan om via de wet alle mediabedrijven te verplichten redactiestatuten te ondertekenen. Voor de audiovisuele media gebeurt dat nu al, langs het toekennen van de uitzendvergunningen. De enige die op dit moment nog niet decretaal verplicht zijn een redactiestatuut te hebben, zijn de nationale commerciële tv-omroepen VTM en VT4 (zij het dat die laatste momenteel geen tv-nieuws aanbiedt).

Voor de geschreven pers kan het steunbeleid van de overheid een hefboom zijn. Onlangs koppelde minister van Media Geert Bourgeois (N-VA) de perssteun voor kranten en magazines aan "respect voor de onafhankelijkheid van de redacties". De VVJ dringt er op aan om die voorwaarde stringenter te maken en het bestaan van formele redactiestatuten te vereisen.

Wat zet je in een redactiestatuut ?

Daar bestaat geen pasklaar antwoord op. Er bestaan miniversies, waarin enkel afspraken worden gemaakt rond bijvoorbeeld structuurhervormingen of de wisseling van de hoofdredactie. En er zijn maxiversies, waarin bijvoorbeeld ook het sanctioneren van een redacteur afhankelijk wordt gemaakt van voorafgaande inspraak van de redactieraad. Cafetariagewijs kan elke redactie een document ontwerpen dat het beste bij het betrokken nieuwsmidium past.

Bestaan er geschikte modellen ?

Absoluut. Zeer mooie redactiestatuten zijn er bij de VRT en de krant *De Tijd*. De regionale tv-zenders beschikken, decretaal verplicht als ze zijn, over lightversies van redactiestatuut. De VVJ/AVBB biedt traditioneel een werkdocument en diverse modellen aan – informeer bij info@journalist.be. Ook de Nederlandse nieuwsmidia, waar het redactiestatuut meer ingang gevonden heeft dan bij ons, beschikken over uitstekende voorbeelden.

Maar is het sop de kool wel waard, als de directies zo'n redactiestatuut toch niet naleven ?

Dit is ongetwijfeld een pijnpunt, zoals het verhaal van *De Tijd* weer aantoonde. Een uitweg kan zijn dat het redactiestatuut formeel bepaalt dat managementbeslissingen geen uitwerking krijgen wanneer ze buiten de voorziene procedures tot stand komen. Volhardt een directie in de boosheid, dan kan de politieke wereld desnoods de uitzendvergunning of perssteun intrekken. En ook justitie komt het toe om toe te zien op de correcte naleving van overeenkomsten.

Tessa Vermeiren en Yamila Idrissi

Kif-Kif. Aan de ander kent men zichzelf

Roularta Books

Dit boek brengt de persoonlijke getuigenissen van twee op het eerste gezicht totaal verschillende mensen. De één is een Vlaamse journaliste van middelbare leeftijd, de ander een nog vrij jonge allochtone politica. Als je beide levensverhalen naast elkaar zet, blijken er echter meer overeenkomsten dan verschillen te zijn. Beiden hebben moeten vechten om hun eigen leven te kunnen leiden en beiden hebben daarvoor een aantal, vooral familiale, offers moeten brengen. Toch staan beide verhalen op zich en worden ze niet bewust met elkaar vergeleken. Zo dragen de twee auteurs op een geheel eigen en originele manier bij tot meer aanvaarding van onze multiculturele samenleving. (MS)

Peter Verlinden

Het verloren paradijs. Kind in Congo

Davidfonds/Leuven



Al heel wat schrijvers hebben zich over het leven van de Belgen in het vroegere Congo gebogen, maar weinigen besteedden daarbij veel aandacht aan de kinderen. Met dit boek brengt Afrika-journalist Peter Verlinden daar verandering in. Dit is geen klassiek overzicht van onze koloniale geschiedenis, maar laat mensen aan het woord die hun kindertijd geheel of gedeeltelijk in Congo doorbrachten en daardoor, soms heel sterk, werden beïnvloed. De

auteur peilt naar hun thuissituatie, hun omgang met zwarte medemensen, hun leef- en eetgewoonten, hun schooltijd en natuurlijk ook hun vertrek en heimwee achteraf. Mede dankzij de vele foto's ontstaat er zo een boeiend beeld van het opgroeien in een 'paradijs' dat onherroepelijk verloren lijkt. (MS)

Eric Brewaeys

Recht van antwoord

Story-Scientia

Lap, weer een recht van antwoord. Wie de kreet nog nooit heeft gehoord, zit nog niet lang in het vak. Rechten van antwoord zijn voor journalisten wat puistjes zijn voor pubers. En het ergste van al: hoe zat dat ook al weer met die termijnen, lengten en andere normen waaraan zo'n stomvervelend antwoordrecht volgens de wet moet voldoen?

Er is vanaf heden geen reden tot paniek meer over het laatste, want Eric Brewaeys, rechter bij de Raad van State en VUB-docent, heeft een uiterst praktische handleiding geschreven over het fenomeen. De auteur is bovendien voorzitter van de ons welbekende Raad voor de Journalistiek, en in zijn boek trekt hij dan ook interessante parallellen met de journalistieke deontologie. Wie kan, binnen welke termijn, met een hoe lange tekst en wat gebeurt er wanneer we de publicatie weigeren? Al die vragen worden uitvoerig en praktijkgericht beantwoord. Dit is, kortom, een vrij nuttig werkinstrument voor elke redactie. Overigens even geschikt voor radio- en tv-journalisten als voor de schrijvende pers. (PD)

Nico Smout

Stijlvol wonen III

epn international/lannoo



Al voor de derde keer kunnen geïnteresseerden zich vergapen aan de stijlvolle woningen van een aantal uitverkoren Belgische en Nederlandse gezinnen. Inspiratie voor de verfraaiing van het eigen stulpje troef in dit werk van journalist van Nico Smout. Praktische of budgettaire tips werden er niet in

opgenomen, al kan men rustig aannemen dat het boek niet voor arme luizen bedoeld is. Wel laat Smout de huiseigenaren aan het woord over hun keuzes en voorkeuren, bijvoorbeeld over de design- of interieurszaak waarmee u het best in zee gaat. Niet zelden blijkt de huiseigenaar trouwens zelf ook eigenaar van zo'n zaak. Het belangrijkste zijn en blijven natuurlijk de foto's, en zeker liefhebbers van een enigszins klassieke stijl zullen bij dit boek dan ook helemaal kunnen wegdromen. (MS)

Erik Galle

De vier seizoenen van het leven.

God zoeken met Maurice Zundel

lannoo/Abdij Bethlehem



KTRO-redacteur en priester Erik Galle wil in dit boek aantonen dat de religieuze gedachten van de Zwitserse theoloog Maurice Zundel uit het begin van de 20ste eeuw nog steeds toepasbaar zijn in een hedendaagse christelijke beleving. Hij doet dat aan de hand van de vier seizoenen die elk op hun beurt een bepaald aspect van God en van de christelijke religie vertegenwoordigen. Hij waarschuwt vooral voor de snelheid van onze moderne maatschappij,

het individualisme en het te veel ineens willen van de mensen, zodat ze niet langer openstaan voor God die reeds in hen aanwezig is. Al wil hij vooral het positieve benadrukken van een God die er altijd en voor iedereen is. (MS)

Roger Burggraave en Ilse Van Halst

Al de vragen van ons leven.

Een ethiek voor het dagelijkse leven

lannoo

Gewoon hoogleraar aan de KU Leuven Roger Burggraave liet zich door Ilse Van Halst, *Kerk en Leven*-journaliste, bijstaan voor het schrijven van dit boek. De titel oogt breed, maar dit gaat wel degelijk over de christelijke ethiek. De belangrijke stappen in een mensenleven worden besproken vanuit een ethiek van de groei. Die wil niemand veroordelen, maar keurt evenmin de *laissez faire, laissez passer*-houding van vandaag de dag goed. Zo wil Burggraave aantonen dat er ook voor christenen nog een weg is om op een zinvolle manier aan het moderne leven deel te nemen. (MS)

HUMO 70 JAAR, KNACK 35 JAAR

DE KUNST VAN HET ONOPVALLEND BEWEGEN

Pol Deltour - Ivan Declercq

Humo bestaat 70 jaar, Knack 35 jaar. En in de kranten lezen we interviews met Guy Mortier en met Rik Van Cauwelaert. Hoe voelt dat aan voor de huidige hoofdredacteurs, Jörgen Oosterwaal (42) en Karl Van den Broeck (39)?

OOSTERWAAL: Comfortabel! Guy doet dat fantastisch. Bovendien: in zulke media-optredens kruipt ontzettend veel tijd, tijd die je niet kunt besteden aan het maken van je blad. Ik ga mijn verblijf in de luwte dus zolang mogelijk proberen vol te houden.

VAN DEN BROECK: Ik werk er nog geen jaar, het zou dus wel heel pretentius zijn van mij om over 35 jaar *Knack* te praten. De positie van Van Cauwelaert is ook anders dan die van Mortier: hij zit nog elke dag op de redactie.

Zowel Mortier als Van Cauwelaert zijn mensen die wegen op een redactie. Hebben jullie het gevoel te werken met een schoonmoeder die over jullie schouder meekijkt?

OOSTERWAAL: Een schoonmoeder met een snor? Het is juist dat Guy nog hard meewerkt, als creatief directeur, als adviseur....Als ik vragen heb of met problemen kamp, kan ik op hem rekenen. Ook dat is comfortabel. En het is ook een kwestie van respect: Guy is al een paar jaar geen hoofdredacteur meer, maar de redactie blijft hem beschouwen als de geestelijke vader van *Humo*. Dat vind ik mooi. Is het niet treurig dat gewezen hoofdredacteurs als Paul Goossens of Piet Piryns nu persona non grata zijn bij *De Morgen*, of dat men bij *De Standaard* niks meer wil te maken hebben met Hugo De Ridder of Manu Ruys?

VAN DEN BROECK: Ik ben 39, Rik is 55. Dat is een andere generatie. Het was net de bedoeling van mijn aanwerving: een jongere generatie in *Knack* brengen. Maar ik zit wel al achttien jaar in de journalistiek, ik ben geen nieuwkomer. We voelen elkaar perfect aan. En voor Rik is het een luxe dat hij meer tijd heeft om zelf te schrijven.

Van Cauwelaert en Mortier zijn totaal verschillende figuren. Jullie lijken meer op elkaar. Zou het kunnen dat *Knack* en *Humo* naar elkaar toegroeien?

OOSTERWAAL: Alle bladen groeien naar *Humo* toe. Daar is zelfs ooit een term voor bedacht: *Humo-isering*. Het klinkt als een vieze ziekte, maar het is in feite een logische trend die al jaren aan de gang is. Toen de kranten nog verzuilde en saaie producten waren en de weekbladen erg voorspelbaar, was *Humo* al een levendig blad dat grote vraag-antwoordinterviews bracht over sport, politiek, film, tv, rock, human interest. Goed geschreven. Met humor. Toen in de jaren negentig de ontzuiling van de media zich doorzette en de commercialisering oprukte, werd het bedienen van lezers plots belangrijker dan de trouw aan de partij-ideologie. *Humo* is toen voor veel bladen een model en inspiratiebron geworden.

VAN DEN BROECK: Ik beschouw *Humo* niet als mijn grootste concurrent. Wij zijn een nieuwsmagazine, een opinieblad, terwijl *Humo* een publieksblad is, dat ook – en dat maakt *Humo* uniek – stukken brengt over buitenlandse politiek, over literatuur, over dingen die je niet associeert met een publieksblad, zoals *Dag Allemaal*.

***Knack* doet geregeld aan restyling, terwijl *Humo* altijd *Humo* blijft.**

VAN DEN BROECK: Dat is flauwekul. *Humo* heeft nooit stilgestaan. De *Morgen* kwam met 'De Mix' en *Humo* begon een maand later met de

rubriek 'Jonge Leeuwen'. En 'De Zeven Hoofdzonden' is ook niet door Jef Anthierens uitgevonden, hè. Er komen steeds nieuwe rubrieken.

Je kunt toch niet ontkennen dat het uitzicht van *Humo* veel sterker is behouden dan dat van *Knack*.

OOSTERWAAL: (met minzame glimlach): Het doet me plezier dat je dat opmerkt. Want dat is precies de bedoeling. Voor de buitenwereld moet het lijken alsof er niets veranderd is. Want wat interesseert de lezer? Dat er elke dinsdag een goed blad ligt. Journalisten hebben doorgaans een groot ego, en als ze hoofdredacteur worden kan dat nog wat groeien. Het is dan verleidelijk om ronkende verklaringen af te leggen en grote veranderingen te prediken. Ik heb er bewust voor gekozen om in stilte te werken. Er beweegt bij *Humo* van alles. Maar zo onopvallend mogelijk.

VAN DEN BROECK: *Knack* is de afgelopen jaren inderdaad een paar keren van design veranderd. Van Cauwelaert heeft ingezien dat er iets moest gebeuren, we zaten met een zeer geformatteerd blad: je moest per se vier pagina's wetenschap hebben, per se vier pagina's dit of dat. De grote ingreep van de lay-out is niet het nieuwe lettertype, maar het feit dat er meer harmonica inzit, dat je meer kunt schuiven. *Knack* moet een nieuwsmagazine blijven, want op die markt heeft het geen concurrent.

Jij schreef in *De Morgen* dat Van Cauwelaert een van de intelligentste mensen in de Vlaamse media was, en even later werd je gevraagd als hoofdredacteur van *Knack*. Was hij zo onder de indruk van je helder inzicht?

VAN DEN BROECK: Even later? Anderhalf jaar later! En dat moet je aan hem vragen. Ik weet wel dat ik het op dat moment beu was om overal te lezen dat het enige kwaliteitsvol politiek programma 'Polspoel en Desmet' was. Terwijl op Kanaal Z Van Cauwelaert heel interessante dingen deed. *Bon*, als je per se een verborgen agenda zoekt, ik wou eigenlijk Yves Desmet pesten. Laten we het daarop houden. Ik had Van Cauwelaert nog nooit ontmoet, ik heb hem voor het eerst gesproken toen hij me uitnodigde om eens te gaan eten. Maar op een of andere wijze klikte het tussen ons.

OOSTERWAAL: Ook op politiek vlak?

VAN DEN BROECK: Rik is een ACW'er. Ik heb geen probleem met ACW'ers.

Maar ook geen affiniteit?

VAN DEN BROECK: Jawel, veel affiniteit. Als ik teksten lees van studiediensten, vind ik dat de interessantste dingen op dit moment uit ACW-hoek komen.

Verleyen was een vriend van Guy Verhofstadt, Van Cauwelaert legt elke morgen een VLD'er tussen zijn boterhammen. Waar sta jij als nieuwe hoofdredacteur?

VAN DEN BROECK: Ik ben een linkse rakker, een kind van *De Mor-*

gen. Het eerste standpunt van Paul Goossens heeft boven mijn bed gehangen. Ik heb geen partijkaart, want als je lid wordt van een club, moet je ook loyaal zijn aan die club. En ideologisch? Van Cauwelaert zegt: "Ik ben een conservatief." Wel, ik heb niks tegen conservatieven, wel tegen reactionairen en dogmatici. Rik heeft het imago een verzuurde Herman Van Rompuy te zijn, terwijl hij een innemende persoonlijkheid is. Echt waar. Oké, bij zijn leeftijdsgenoten ligt dat anders. Toen ik met oudere *Knack*-redacteurs sprak, waren die soms minder lovend over Rik. Maar de jonge generatie draagt die man op handen.

Waar mogen we *Humo* politiek situeren?

OOSTERWAAL: Niet in de conservatieve hoek. Hoe mijn collega's stemmen, weet ik niet, maar ik hoop links van het centrum. Dat betekent niet dat ze dat in elke alinea tentoon moeten spreiden. Maar het blijkt wel uit onze onderwerpeuze: wij besteden veel aandacht aan maatschappelijk onrecht, milieuverloedering, antiglobalisme, machtsmisbruik.

In mijn jaren bij *De Morgen* hadden we op de redactie sterk het gevoel dat we goed bezig waren, dat we de juiste maatschappelijk vernieuwende dingen aan het doen waren. Maar uiteindelijk werden we alleen maar gelezen door een handvol mensen met dezelfde gedachten. Toen ik later als politiek journalist bij *Humo* begon, viel het me op dat ik veel meer mensen bereikte, en niet alleen gelijkgestemden. Dat vond ik erg interessant. Want als je het opinieklimaat wilt beïnvloeden, moet je met een zo interessant mogelijk product zoveel mogelijk mensen proberen te bereiken. Dus niet alleen met politiek-correcte tractaten; de juiste mix tussen licht en zwaar, tussen ernst en luim is belangrijk.

VAN DEN BROECK: Elke mens heeft een strekking. Maar essentieel in een blad is dat er geen verborgen agenda's zijn. Mijn redacteurs doen na hun uren wat ze willen, ze mogen zelfs pamfletten schrijven voor partij X of Z. Maar als ze voor *Knack* schrijven, moeten de cijfers kloppen.

OOSTERWAAL: Ik vind pamfletten voor partijen schrijven een brug te ver.

VAN DEN BROECK: Maar mag je dan wel een redacteur hebben die met een politicus gaat eten en naar zijn verjaardagsfeest gaat?

OOSTERWAAL: Als het een leuk feestje is, waarom niet? En na afloop mag hij tegen diens dienstauto plassen. Ik bedoel: een goeie journalist moet overal zijn en moet alles weten, maar mag nergens bijhoren. Het is toch opvallend dat het verhaal over de gok-Chinees niet wordt uitgespit door voetbalverslaggevers? En dat politieke schandalen zelden worden uitgebracht door de Wetstraatpers?

VAN DEN BROECK: Het was sportjournalist Jan Hauspie die het gokschandaal in het voetbal heeft uitgebracht.

Hoe leuk is het voor *Humo* dat *Deng* van de markt verdwijnt?

OOSTERWAAL: Voor mij mag *Deng* gerust blijven bestaan. Ik zie hun goeie mensen liever *Deng* maken dan dat ze naar *Knack* of naar *De Morgen* gaan. Er staan in dat blad trouwens af en toe grappige dingen die je nergens anders vindt en waar ik best jaloers op kan zijn. Zoals ik ook soms goeie ideeën vind in *Het Laatste Nieuws*, niet bepaald mijn krant, maar wel een goed gemaakt product.

Dat *Humo* in Finse handen is – Sanoma – heeft het voordeel dat er niet vanuit de top wordt gekeken naar de inhoud van het blad. Dat zou voor een deel jullie onafhankelijke koers verklaren.

OOSTERWAAL: Aan die onafhankelijkheid zal de redactie nooit laten raken. Maar je hebt gelijk: de globalisering heeft ook voordelen. Onze Finse aandeelhouders kunnen *Humo* niet lezen, lunchen niet met Verhofstadt en co en hebben geen belangen in VTM of VT4 te verdedigen. Het enige wat voor hen telt, zijn de naakte cijfers.

Dat geldt ook voor Roularta, een beursgenoteerd bedrijf. Als de koers van het aandeel daalt...

VAN DEN BROECK: Ja, ik heb de jongste maanden ervaren dat een beursgenoteerd bedrijf niet stil mag staan. Als de beurs denkt dat een bedrijf in slaap aan het vallen is, kan de koers van het aandeel zakken. Maar Rik De Nolf ziet ook wel in dat *Knack* niet de ambitie kan hebben



Jörgen Oosterwaal (L) en Karl Van den Broeck: 'Humo en Knack zullen nooit op mekaar gaan lijken.'

(Foto Johan Van Cusem)

zijn oplage te verdubbelen. We hebben een marktpenetratie van vijftien procent, er is geen nieuwsmagazine ter wereld met zo'n penetratie. We hebben negentig procent abonnees. Als we nog meer abonnementen verkopen, kannibaliseren we de losse verkoop. Waar ik probeer op afgerekend te worden, is de doelstelling te halen van een opinie- en nieuwsmagazine: maak je nieuws, en wat in je blad staat, sijpelt dat door in het maatschappelijk debat? Als je bij Mediargus 'Knack' of 'Humo' intikt, dan weet je hoeveel van je collega's naar jou hebben verwezen. Wie is het meest geïnteresseerd in metingen? Ik natuurlijk, voor mijn eigen ego: het is *plezant* als collega's naar ons verwijzen. Maar ook de adverteerder is geïnteresseerd.

OOSTERWAAL: Ach, dat is vooral interessant voor de inner circle. Ook sommige collega's van mij hechten daar veel belang aan, maar zelf lig ik daar niet van wakker.

Karl, nog even terug naar de beurs: hoe belangrijk is de koers van het Roularta-aandeel voor je redactiebudget?

VAN DEN BROECK: Ik weet niet wat mijn redactiebudget is en ik vind dat fantastisch. (*Oosterwaal schiet in de lach.*)

Wie beheert dan het redactiebudget?

VAN DEN BROECK: Dat weet ik zelfs niet. Ik in elk geval niet. Ik bestel stukken. Ik zal aan het eind van het jaar wel naar mijn voeten krijgen als ik te veel heb uitgegeven. En ben ik niet over een budget gegaan, dan zullen ze het me niet zeggen.

OOSTERWAAL: Het belangrijkste verschil tussen Sanoma en Roularta is dat Roularta een belangrijke speler in het Vlaamse medialandschap is, én een hoofdaandeelhouder van VTM. Je hebt daar potentieel een groter spanningsveld tussen eigenaar en redactie. Het kritische VTM-dossier zal je wellicht niet in *Knack* lezen.

VAN DEN BROECK: (*geïrriteerd*) En het kritische Woestijnvis-dossier zal in *Humo* verschijnen?

OOSTERWAAL: Waarom niet? Al vergeten dat we enkele jaren geleden nog een strijd op leven en dood hebben uitgevochten met Woestijnvisdochter *Bonanza*?

VAN DEN BROECK: Hoe is die oorlog beslecht, Jörgen? Doordat jullie elkaar nu plots graag zien?

OOSTERWAAL: Die oorlog is gestopt omdat *Bonanza* niet genoeg lezers had en de handdoek in de ring heeft gegooid.

VAN DEN BROECK: De vrede is afgekocht, laten we de zaken zeggen zoals ze zijn.

OOSTERWAAL: Sorry, maar dat is prietpraat. De VUM (uitgever van *Het Nieuwsblad* en *De Standaard*) is aandeelhouder van Woestijnvis, tussen *Humo* en Woestijnvis is er geen enkele structurele band of verwevenheid. Dát zijn de feiten. Het is wel zo dat wij de afgelopen jaren zeer goed samenwerken met Woestijnvis. We hebben daar allebei belang bij: onze lezers houden van de Woestijnvisprogramma's en de Woestijnvislezers lezen graag *Humo*.

VAN DEN BROECK: Maar ik vind het goedkoop te zeggen: het kritische VTM-dossier ga je niet in *Knack* lezen. Denk je dat wij nog nooit over VTM geschreven hebben? Je kunt Rik De Nolf niet beschuldigen van te veel eerbied voor VTM, als hij van Kanaal Z een nieuwszender wil maken. Denk je dat ze dat bij VTM graag horen? En toen Jan Verheyen bij VTM in de problemen zat, zijn in *De Morgen* erg kritische stukken over Verheyen verschenen, onder andere van mij. Nooit heb ik een telefoon van Christian Van Thillo gehad. Zo stom zijn die mensen niet, hoor. Het gaat op een veel subtielere manier.

Jörgen Oosterwaal:
'Humo is meer rock-'n-roll.'

Is het niet opmerkelijk dat *Knack* niet echt een concurrent heeft in Vlaanderen? Er zijn initiatieven geweest, zoals de Vlaamse *Elsevier* en *Spectator*, maar die hebben het niet gered.

OOSTERWAAL: Als ik zoals Karl zou willen chargeren, zou ik zeggen: die monopoliepositie is afgekocht. In 1993 was Piet Piryns voor de VUM een concurrerend weekblad aan het opstarten. Maar na gesprekken tussen Roularta en de VUM is dat project net voor de lancering stopgezet, en sindsdien werkt Piryns voor *Knack*.

VAN DEN BROECK: De markt is hier ook zeer klein. En een blad maken is duur. Dat is de frustratie van wie een literair tijdschrift begint: je medewerkers zijn briljante mensen die aan universiteiten zitten. Maar die krijgen vijf frank en je drukker gaat met de winst lopen.

De krantenbijlagen vormen nu de concurrentie voor de weekbladen?

VAN DEN BROECK: Uiteraard. Je ziet dat ze daar de grote middelen op zetten. Ook financieel. De weekendbijlagen van de kranten betalen hun freelancers veel beter dan de dagkrant.

OOSTERWAAL: De kranten beginnen steeds meer op magazines te lijken. In iedere krant vind je tegenwoordig vraag-antwoordinterviews, achtergrondverhalen, concertverslagen, modereportages... Dat was vroeger ondenkbaar. De kranten zijn de afgelopen tien-vijftien jaar veel beter, alerter en vollediger geworden. Ik denk dat *Knack* daar nog meer last van heeft dan wij.

VAN DEN BROECK: Voor ons is het lastig omdat een lang interview in *De Morgen* anderhalf keer zo lang is als het langste stuk in *Knack*. Vijf pagina's *Knack*, dat is ongeveer één pagina en één kolom in *De Morgen*. Terwijl 'Zeno' vaak twee krantenpagina's heeft.

Magazinejournalistiek blijft populair bij aspirant-journalisten. Wie van jullie heeft de beste pot?

VAN DEN BROECK: Dat hangt ervan af. Als het iemand is die heel graag over hermetische poëzie schrijft, kan hij beter bij mij dan bij Jörgen aankloppen.

OOSTERWAAL: (*sec*) Volkomen mee eens. Die sturen wij zelfs door.

En qua betaling aan freelancers?

VAN DEN BROECK: (*mompelend*) Bij die rijke stinkers van *Humo*.

OOSTERWAAL: Wij betalen freelancers veel beter dan de meeste andere bladen. Freelancers zijn voor ons volwaardige medewerkers. Sommigen van hen werken dan ook al jaren voor *Humo*.

Hoe zou je het verschil tussen de *Humo*-redactie en de *Knack*-redactie omschrijven?

OOSTERWAAL: *Knack* is droger, zakelijker, bedaarder, werkt meer met specialisten. *Humo* is geëngageerder, spitsier, meer rock-'n-roll.

VAN DEN BROECK: De helft van mijn redactie zat onlangs bij dEUS. Maar je hebt inderdaad bij *Knack* mensen die zich hebben gespecialiseerd. Ze zijn niet allemaal Chris De Stoop. Die kan zich op een onderwerp gooien en een tijdje later op iets helemaal anders. Basis is wel altijd de verontwaardiging over onrecht.

OOSTERWAAL: Verontwaardiging en nieuwsgierigheid zijn inderdaad cruciaal. Net als humor en lef. Om het met een boutade te zeggen: een *Humo*-journalist heeft een goeie pen en een slecht karakter. Dat is misschien het grootste verschil tussen Karl en mij, en daarom zullen *Humo* en *Knack* nooit op mekaar gaan gelijken.



Karl Van den Broeck: 'De helft van mijn redactie zat onlangs bij dEUS.' (Foto Johan Van Cutsem)



(Foto Johan Van Cutsem)

Smartphones met WiFi

Behalve gsm, GPRS en UMTS/3G, beginnen meer en meer smartphones uit het hoogste gamma WiFi of gewone draadloze netwerken te ondersteunen. Dit is interessant omdat je zo, als je in de buurt bent van een zogenaamde (betalende) hotspot of een draadloos netwerk waar je gratis toegang toe krijgt, heel snel kunt surfen of e-mail uitwisselen zonder de hoge kosten van een GPRS- of UMTS-verbinding. Met sommige toestellen zul je zo zelfs gratis kunnen telefoneren over internet, met diensten als bijvoorbeeld Skype (voorlopig alleen met toestellen die een besturingssysteem van Microsoft hebben).

Na Nokia met zijn 9300i brengt ook Sony Ericsson een versie van zijn top smartphone met WiFi ondersteuning uit: de P990i. Het besturingssysteem is Symbian 9.1, en daarmee kan het toestel een groot aantal mobiele toepassingen draaien. Zo ondersteunt het een hele rist oplossingen voor het doorsturen van e-mail. Andere interessante toepassingen zijn Word, Excel, Powerpoint en PDF-viewers, een webbrowser, ondersteuning voor RSS-feeds en antivirus software. Het interne geheugen van 80 MB kan worden aangevuld met Memory Stick Pro Duo geheugenstaafjes.

www.sonyericsson.com/be



Panoramisch scherm

Als je veel met verschillende elektronische documenten of webpagina's werkt als bron of 'inspiratie' voor een artikel, is het superhandig om twee (of zelfs meer) schermen te hebben hangen aan je computer. Op het hoofdscherm schrijf je dan je tekst, en op het zijscherm zet je bijvoorbeeld je browser, een mail of persbericht. Als twee schermen aan één computer hangen niet evident is wegens plaatsgebrek, of omdat de grafische kaart van de computer het niet aankan, is een zogenaamd panoramisch scherm een uitkomst. Dit is een scherm in breedbeeldformaat (16:10), zoals bij breedbeeldtelevisies. Bij de grotere panoramische schermen kun je dan ook zonder veel problemen twee documenten of vensters naast elkaar zetten. ViewSonic brengt met de VA2012w een interessant model uit: het is 20 inch groot, en dankzij het panoramische formaat en de resolutie van 1680 x 1050 betekent dit dat het groot genoeg is om twee vensters naast elkaar te zetten. Er zitten daarnaast nog twee luidsprekers ingebouwd. De aanbevolen prijs van 549 euro valt bovendien nog vrij goed mee voor zo'n groot scherm.

www.viewsoniceurope.com



Verbeterde EOS 20D

Met de EOS 30D brengt Canon een model uit dat grotendeels een licht verbeterde versie van de EOS 20D is. Met de 5fps en 8,2 megapixels die hij van zijn voorganger erft, blijft het een degelijke camera voor de serieuze hobbyfotograaf of semiprofessionele fotograaf. Maar er zijn wel wat wijzigingen. Zo is het schermpje van 2,5 inch groter dan dat van de 20D, en biedt het ook een grotere kijkhoek, gaat deze camera volgens Canon wat langer mee, en heeft hij puntmeting. Dankzij de Picture Styles-functie kun je foto's met diverse effecten maken, net alsof je verschillende soorten films zou gebruiken. Met de Print/Share-knop kun je foto's meteen afdrukken op een compatibele printer of doorsturen naar een computer. Zoals bij alle digitale EOS-camera's, is een groot voordeel dat ook dit model alle EF- en EF-S-lenzen kan gebruiken. De body alleen moet 1599 euro kosten. Met een 18-55-lens is dat 1729, en met een 17-85-lens 2219 euro.

www.canon.be



Extra opslag

De computers en laptops hebben tegenwoordig meestal een vrij riant harde schijf, maar toch lijkt er nog steeds meer behoefte te zijn aan opslagcapaciteit. Een externe harde schijf is daarvoor wel handig: je kunt ze makkelijk meenemen, en zo altijd al je bestanden bij de hand hebben. Ook voor reservekopieën is zo'n externe schijf wel handig. Als er iets met de computer gebeurt, kun je de schijf snel aan een andere computer hangen en toegang hebben tot je documenten en bestanden. Packard Bell brengt nu ook externe harde schijven uit. De Store & Save sluit je via een USB-kabel aan op de computer. Er zijn versies van 160, 250 en 400 gigabyte, voor respectievelijk 119, 149 en 249 euro. Vrij schappelijke prijzen, maar er is wel geen backup software bij.

www.packardbell.be



Lezers schrijven

Onterechte credibiliteit

Na ruim dertig jaar lidmaatschap van de Vereniging van Beroepsjournalisten is mijn verontwaardiging zo groot, dat ik niet anders kan dan mijn protest laten horen en mijn ontslag overwegen. De aanleiding is het optreden van secretaris Pol Deltour als inleider bij de presentatie van het boek *Glamour en glitter, geld en macht* van Guido Van Liefferinge. Precies door deze publicatie voor te stellen als officiële vertegenwoordiger van de beroepsunie en dus uit naam van alle beroepsjournalisten geeft de heer Deltour credibiliteit aan een boek dat geen ander doel heeft dan De Persgroep én de journalisten die er werken in een slecht daglicht te stellen. Dat gaat alvast mijn verstand te boven, want ik meende dat een beroepsunie het juist opnam voor zijn mensen.

Ik ga ervan uit dat mijnheer Deltour de proefdruk gelezen heeft vooraleer hij zich engageerde om de honneurs waar te nemen. Ik ga hier niet in op de inhoud van het boek maar een journalist die zijn werk ernstig neemt weet dat hij zéér voorzichtig moet zijn met uitlatingen van ex-werknemers, zeker met een auteur die in proces ligt met zijn vroegere 'partner'. Of gelden goede journalistieke principes niet voor wie in het bestuur van een persbond zetelt?

Pol Deltour meent te weten dat het boek relevant is voor de media in het algemeen en journalisten in het bijzonder. Misschien kan zijn optreden ook gezien worden als relevant voor de mentaliteit bij de journalistenvereniging waarvoor hij werkt. De Persgroep en zeker *Het Laatste Nieuws* krijgen wel eens meer een veeg uit de pan. Logisch waarschijnlijk, het zijn de hoogste bomen die de meeste wind vangen. Dat zo'n succes niet zozeer de verdienste is van een Machiavelli maar vooral van een heel bedrijf met van hoog tot laag hard werkende en getalenteerde mensen, uitgerekend dat zou een beroepsunie moeten beseffen. Hoe wil de VVJ in de toekomst nog het vertrouwen winnen van nieuwe leden? Hoe kunnen we een beroepsunie ernstig nemen als die een boek promoot dat ons schade wil berokkenen? En voor ik het vergeet: Christian Van Thillo houdt mijn pen niét vast. Hij heeft dat nooit gedaan en zal dat ook nooit doen.

Frieda Joris

Journaliste en senior writer van Het Laatste Nieuws

Feiten zijn niet langer heilig

Naar aanleiding van de dood van Sylvain Tack, de financier van mijn eerste blad *Joepie*, is het mijn journalistieke en civiele plicht, los van elke persoonlijke procedure, melding te maken van hoe de redacties van een bepaalde pers worden gebruikt/misbruikt om de geschiedenis compleet te herschrijven, ook al gaat het dan niet om de grote, markante historische momenten. Maar als mij dat overkomt, betekent het dat iedereen het slachtoffer kan worden van dat soort aanvallen zonder dat daartegen nog veel kan worden gedaan. Het spreekt vanzelf dat een democratische rechtsstaat dat niet mag toestaan.

In *Het Laatste Nieuws* van 9 februari 2006 staat letterlijk te lezen: "Om zijn eigen groepen ook op andere terreinen te promoten, hevelde Sylvain Tack zowat een kwart van het bedrijfskapitaal over naar een weekblad dat hij zelf had opgericht, en waarvan hij zelf hoofdredacteur werd, *Joepie*." Deze versie werd overgenomen door het VRT-radionieuws, *Knack* enzovoort. *Knack* was zo attent het de week daarop te corrigeren. Niet Sylvain Tack, maar ik was de stichter en hoofdredacteur van *Joepie*. Met Sylvain Tack als geldschieder.

In *Dag Allemaal* van 21 februari 2006, een week later, komen Els van den Abbeele en Anita Jans aan het woord, die – en ik citeer opnieuw – "de geboorte van het blad van op de eerste rij meemaakten". Dat klopt, zij waren, samen met freelancer Vic Dennis, de eersten die ik heb aangeworven en die bij mij thuis in Mechelen, in een hok van enkele vierkante meter, na de opstart van *Joepie*, mijn redactie bevolkten. In een bijschrift bij een foto van Els van den Abbeele staat dat zij "met Tack aan de wieg stond van *Joepie*". Ook dat is op zich ongetwijfeld correct.

Maar ze verklaarden ook dat dit onder mijn leiding gebeurde, met mij als stichter en hoofdredacteur, en met Tack als geldschieder... Maar dat vond *Dag Allemaal* het vermelden niet waard. Ook dat Tack een kwart van zijn bedrijfskapitaal overhevelde naar het weekblad, is trouwens een grove leugen.

Het is bovendien niet de eerste keer dat *Dag Allemaal* mijn beroepsverleden wegzuivert. In het verjaardagsnummer onlangs werd een interview afgedrukt met Mike Verdrengh. Hij vermeldt diverse keren mijn naam als hoofdredacteur van *Dag Allemaal*. Zijn uitspraken en kwalificaties over mij worden in het blad herleid tot "de toenmalige hoofdredacteur"...

Ik hoop dat het overgrote deel van de collega's deze journalistieke wandaden niet onderschrijft. Maar ook dat het niet langer zijn kop in het zand steekt wanneer het over onszelf gaat. Want zonder zelfonderzoek en zelfregulering, heeft de journalistiek geen enkele toekomst meer.

Guido Van Liefferinge

Erkend beroepsjournalist en gewezen hoofdredacteur en uitgever

OPSTOKPLICHT

Een column van Mark Vlaeminck

Feldwebel Cecile Muller, al sinds de slag bij Woeringen organisatrice van de jaarlijkse keuringsdienst Miss België, is boos op Darline Devos die haar nochtans ruim 2 miljoen euro betaalde om die culturele en vooral lucratieve activiteit over te nemen.

Cecile voelt zich vernederd, opzij geschoven en miskend. Officieel mag ze nog wel de titel van consulente dragen bij de tricolore parade van mooie jongedames, toch is zij niet gelukkig. Haar gedacht wordt immers niet meer gevraagd. Aan haar adviezen is geen behoefte meer. Met andere woorden: de nieuwe machthebbers laten duidelijk blijken dat ook zonder haar het glamourwereldje van eren andere dames gesmeerd blijft lopen. En zelfs een paar miljoen euro kunnen die psychologische uppercut niet verzachten.

Ja maar, ja maar, denkt de wakkere lezer van deze column nu. Dat is toch oud



(Foto Nick Hannes)

nieuws. Van vorig jaar. Nu zijn we toch maart 2006.

Klopt. De lijdensweg van dat arme mens Muller werd al in oktober 2005 wereldkundig gemaakt, maar ik weet het pas sinds vorige week. Omdat ik pas nu in de wachtzaal van de dokter zat te antichambrenen voor een voorschrift tegen zware verkoudheid. Het meest recente exemplaar van de boekskes in de wachtzaal van mijn medicijnman was een *Dag Allemaal* van 4 oktober 2005. Bijna een half jaar oud. Kijk, dat vind ik dus niet kunnen. Dat is lachen met de mensen in 't algemeen en met snotterende patiënten in het bijzonder.

Je kunt *Dag Allemaal* en de andere publicaties van dat niveau de hemel in prijzen of er met minachting op neerkijken, maar je kunt niet ontkennen dat ze proberen kort op de bal te spelen en het nieuws op de voet te volgen.

Wie respect heeft voor zijn klanten deponereert in een wachtzaal ofwel helemaal niets, ofwel tijdloze strips en andere lectuur, maar wie voor gedrukt nieuws opteert, mag tenminste een inspanning doen om nieuws te brengen dat nieuws is.

Waar zijn ze, die wachtkamers, met de krant(en) van vandaag en de boekskes van deze week? Bestaan ze wel, die kapsalons waar figaro stopt met kwetteren als de muziek in zijn boxen eindelijk wordt onderbroken door een gesproken

nieuwsbulletin? Kent er iemand een showroom met glossy's die nog niet zijn vergeeld?

Nieuws is zoals wintersoep. Het moet nog heet zijn. Als de warmte weg is, is het niet meer te genieten. De krant van vanochtend vangt vanavond de aardappelschillen in de keuken op. De boekskes van vorige week liggen in de garage te wachten tot de chirojongens nog eens een papierslag organiseren.

Sommige mensen verstaan dat niet. Zoals die meneer van middelbare leeftijd die elke avond op de trein tussen Brussel-Centraal en Gent-Sint-Pieters *De Standaard* van gisteren las. Op maandagavond zelfs *De Standaard* van eergisteren. De schoorsteen van de Sixtijnse kapel had al witte rook gespuwd en we zaten al met Benedictus XVI toen de krant die hij met een dag vertraging las, nog altijd over het conclaaf speculeerde.

In Nederland, meer dan in Vlaanderen, vind je nog rustige café's waar in haakjes aan de muren leesstokken hangen met verse ochtendkranten. Zo'n voormiddag leesstokken, dat is pas leuk. Je begint met je lijfkrant en een espresso en als je de verzamelde binnenlandse pers hebt doorgenomen, wordt het al de hoogste tijd om een licht aperitief te bestellen.

Je vond ze vroeger meer dan nu, dat soort gelegenheden. Misschien moest de overheid maar eens iets stimulerends ondernemen om dit soort leesbevordering te promoten. Of als het moet, gewoon de harde maatregel: elke tearoom en elk café is verplicht leesstokken uit te hangen. Opstokplicht, zeg maar.

Als de horeca het goede voorbeeld geeft, zal de medische sector wel volgen. Want voor de dokters is het niet goed als hun patiënten liever op café zitten dan in de wachtzaal.

Toch hoop ik dat die *Dag Allemaal* van 4 oktober 2005 nog steeds in de wachtzaal van mijn huisarts ligt als ik in april nog eens terugmoet.

Want in dat boekske stond ook nog iets over de ouders van Tiffany Warnotte en over ene Peter die zijn twee zoontjes verstootte. En net toen ik dat vorige week wou lezen, was het mijn beurt.

Onder embargo

De **Nikon-persprijzen** gaan dit jaar naar Marco Mertens (*Humo*) in de categorie 'Portret', Didier Mossiat (Reporters) in de categorie 'Sport' en Yves Herman (Reuters) in de categorie 'Actualiteit'. Hun winnende foto's vindt u op respectievelijk de pagina's 1, 4 en 20 van dit blad.

Steven Decraene verkast van het VTM-Nieuws naar de VRT. En ook in het Antwerpse zetten diverse journalisten die stap. Volgens VTM heeft dat alles te maken met de hoge vergoedingen waarmee haar journalisten door de openbare omroep worden 'weggekocht'.

Iets wat de VRT en de betrokken journalisten zelf ontkennen. Wat wél klopt, is dat de openbare omroep meer waarborgen op langere termijn bood dan VTM, zeggen zij.

Stalin leeft! Bij De Morgen is **Georges Timmerman** unaniem verkozen tot redactie-afgevaardigde voor de VVJ. Georges haalde, zij het als enige kandidaat, alle 45 uitgebrachte stemmen binnen.

Bij Kanakna is **Kris Vanderhaegen**, ex-Het Nieuwsblad, binnen gehaald als ID-manager (en niet als algemeen directeur zoals we in de vorige DJ lieten uitschijnen). Intussen wordt er nog gezocht naar een nieuwe algemeen directeur die Leo De Bock moet vervangen.

Als u in Istanboel of Ankara ooit de Turkse nieuwszender Sky Türk opzet, mag u niet schrikken als daar plots onze Vlaamse collega **Dirk Vermeiren** in beeld verschijnt. Dirk, die het Turks zeer machtig is, is een van de in Turkije actieve buitenlandse correspondenten die regelmatig uitgenodigd worden in het populaire praatprogramma 'Basin Köskü'.

Dirk Vermeiren correspondeert over Turkse toestanden ondermeer voor de VRT-radio, en het kan slechts verwonderen dat niet meer Vlaamse nieuwsmedia van zijn diensten gebruik maken.

De **oorlog in Irak** heeft, drie jaar na haar aanvang, al meer journalisten het leven gekost dan de Vietnam-oorlog, die tien jaar duurde. Dat meldt Reporters zonder Grenzen. In Irak zijn inmiddels 86 journalisten en mediawerkers gedood, in Vietnam waren er dat tussen 1964 en 1975, 63.

De Irak-oorlog is daarmee de dodelijkste oorlog voor journalisten sinds de Tweede Wereldoorlog, aldus nog Reporters zonder Grenzen.

Goed nieuws van bij de **VUM**. 14 beroepsjournalisten, voor wie een tijdlang geen aanvullende sociale bijdragen voor het journalistenpensioen werden betaald, worden op dit punt 'geregulariseerd'.

De **Raad voor de Journalistiek** heeft zijn jaarverslag 2005 gepubliceerd. In zijn derde werkingsjaar behandelde de Raad 28 klachten en 111 vragen. Een rist klachten werden opnieuw minnelijk geregeld door toedoen van ombudsman Flip Voets.

Daarnaast keurde de Raad vijf beslissingen en twee adviezen goed. Van die vijf beslissingen waren er vier waarbij de klacht gegrond werd verklaard.

Ten gronde sloeg het gros van de klachten op onzorgvuldigheden in de berichtgeving (20 op 30). Vier klachten hadden betrekking op schending van de privacy, twee op ongeoorloofde belangenvermenging.

Het volledige jaarverslag vindt u op www.rvdj.be.

En intussen is ook de **Vlaamse Regulator voor de Media (VRM)** van start gegaan. Op vraag van de Raad voor de Journalistiek en de VVJ beperkte het Vlaamse Parlement de bevoegdheid van de VRM in verband met deontologie tot klachten over partijdigheid of de schending van jongerenrechten vanwege de omroepen. Het deontologische toezicht over de omroepjournalisten in het algemeen komt met andere woorden exclusief toe aan de Raad voor de Journalistiek.

De zogenaamde **Kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen** van de VRM wordt voorgezeten door Karel Rimanque, hoogleraar aan de Universiteit Antwerpen en gewezen voorzitter van de inmiddels opgedoekte Vlaamse Geschillenraad.

Hij wordt bijgestaan door twee andere hoogleraren – Dirk Voorhoof (UGent) en Leen D'Haenens (KULeuven) – en twee magistraten – Luc Hellin en Jan Kamoen. Er zitten ook vier beroepsjournalisten in de betrokken Kamer: Hubert Van Humbeek (*Knack*, VVJ-ondervoorzitter), Matthias Danneels (*Het Nieuwsblad*), Marcel Van Nieuwenborgh (*De Standaard*) en Désirée De Poot (*Gazet van Antwerpen*).

Dag Allemaal blijft de grenzen tussen pers en privacy aftasten. De editie van 28 februari maakt gewag van echtelijke problemen ten huize van VLD-voorzitter Bart Somers. "Na Dewael en Daems gaat opnieuw een liberaal kopstuk scheiden", kopt het magazine boven een foto van het koppel-Somers mét twee kinderen...

In de Merkencompetitie, een internetenquête bij zowat 32.000 Belgen, is **Het Laatste Nieuws** opnieuw naar voren gekomen als het sterkste krantenmerk. Tweede en derde in de categorie 'Media' eindigden *Het Nieuwsblad* en *De Standaard*.

Herwig Pee (eindredacteur *Libelle* en VVJ-mandataris) is geleidelijk aan het herstellen van de beroerte die hij kreeg in juni vorig jaar. Met de hulp van echtgenote Renate moest Herwig opnieuw leren lezen, spreken en schrijven.

Denis Bouwen, ex-De (*Financieel-Economische*) *Tijd* en even hoofdredacteur van het maandblad *HR Square*, is op 1 maart aan de slag gegaan als PR- en persverantwoordelijke van het Vlaams Minderheden centrum.



'Pape'. Met dit beeld, genomen tijdens de begrafenis van paus Johannes-Paulus II op 8 april 2005, won Yves Herman (Reuters) de Nikon-fotopersprijs in de categorie 'Actualiteit'. (Foto Yves Herman/Reuters)